

ע"פ 2783/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2783/22

לפני:

כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט י' כשר

המערער:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו מיום 19.7.2021 וגזר דינו
מיום 13.4.2022 של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
(השופטים נ' זלוצ'ובר, סג"נ, ש' פרידלנדר ו-ד' כהן)
בתפ"ח 21632-01-19

תאריך הישיבה:

כ"ב בשבט התשפ"ג (13.2.2023)

בשם המערער:

עו"ד עדי כרמלי; עו"ד ארז אלוש

בשם המשיבה:

עו"ד אופיר ביתן

בשם נפגעת העבירה:

עו"ד ליקול טמסוט

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

לפנינו ערעור על הכרעת דינו מיום 19.7.2021 וגזר דינו מיום 13.4.2022 של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (השופטים נ' זלוצ'ובר, סג"נ, ש' פרידלנדר ו-ד' כהן) בתפ"ח 21632-01-19, בהם הורשע המערער בעבירות של אינוס במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע, מעשים מגונים והדחה בחקירה, ונגזרו עליו 11 שנות מאסר בפועל לצד עונשים נלווים.

הרקע לערעור

1. ביום 9.1.2019 הוגש נגד המערער כתב אישום המייחס לו שתי עבירות של אינוס במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); שש עבירות של מעשים מגונים לפי סעיף 351(ג)(3) לחוק; ועבירה של הדחה בחקירה לפי סעיף 245(א) לחוק. כתב האישום כלל חמישה אישומים המגוללים מסכת חמורה של עבירות מין שביצע המערער בא', קטינה ילידת שנת 2003 (להלן: המתלוננת), בהיותה כבת 7-8 שנים.

2. על פי המפורט בכתב האישום, בין השנים 2011-2012 המערער היה בן זוגה של אמה של המתלוננת. במהלך אותה תקופה, עת שמר המערער על המתלוננת בשעות הערב עד לחזרת אמה מעבודתה, הוא ביצע בה מעשי אינוס ומעשים מגונים בהזדמנויות שונות.

על פי האישום הראשון, בשנת 2011, עת הייתה המתלוננת כבת 8 והמערער שמר עליה בביתה, הוא נגע בה באזור החזה תוך שאיים עליה שלא תספר לאמה על כך. לאחר מכן הוא השכיב אותה על כרית הספה, הפשיט אותה מבגדיה והחדיר את אצבעותיו לאיבר מינה. בהמשך הוא שכב על המתלוננת, תפס בראשה והחל לנשקה בכוח תוך שהוא מחדיר לשונו לפיה ואת ידו השנייה לאיבר מינה. לאחר מכן המערער עמד להוריד את חגורת מכנסיו, אולם אמה של המתלוננת דפקה בדלת הבית ולכן הוא חדל ממעשיו.

על פי האישום השני, במועד שאינו ידוע במדויק למשיבה בין השנים 2011-2012 עת שמר המערער על המתלוננת בביתה, הוא נעל את דלת הבית, הפשיט את המתלוננת ונגע בגופה; ובמועד אחר בתקופה האמורה הוא אמר לה לשים את ראשה בין רגליו.

על פי האישום השלישי, במהלך שנת 2011, עת שמר המערער על המתלוננת בעודם נוסעים יחד במונית בה נהג, המתלוננת ישבה במושב הקדמי של הרכב. בשלב מסוים עצר המערער את הרכב, אמר לה כי הבחין בכך שהיא עייפה ושאל אם תרצה להניח את ראשה בין רגליו. היא השיבה בחיוב והניחה את ראשה בסמוך לאיבר מינו. כשרצתה להרים את ראשה הוא אמר להישאר והמתלוננת עשתה כן עד לתום הנסיעה.

על פי האישום הרביעי, בשנת 2011 במועד שאינו ידוע למשיבה במדויק, המערער שמר על המתלוננת. מכיוון שלא היה להם מפתח לביתה המערער אמר למתלוננת שייסעו יחדיו לאזור חוף הים. במהלך הנסיעה, המתלוננת, אשר הייתה עייפה, שכבה במושב האחורי של המונית. המערער עצר את רכבו כדי להתפנות וכשסיים נכנס למושב האחורי, החל לגעת באיבר מינה של המתלוננת והחדיר את אצבעותיו לאיבר מינה. המתלוננת צעקה מהכאב. המערער חדל ממעשיו כאשר נידת משטרה חלפה בסמוך למקום.

על פי האישום החמישי, במהלך שנת 2011, עת שמר המערער על המתלוננת בביתה, הוא נכנס לחדרה, פשט את חולצתו, עלה על מיטתה ושאל אותה אם היא רוצה צעצוע או כסף. כשהשיבה בחיוב, הוא ביקש כי תבטיח שלא תספר לאמה על מה שיאמר לה, והמתלוננת הסכימה לכך. לאחר מכן המערער ישב מעליה, הפשיט אותה מכותנתה, הפשיל את תחתוניה והחל לגעת לה באזור החזה ובאיבר מינה. לאחר שהמתלוננת אמרה לו כי כואב לה, הוא חדל ממעשיו וניקה אותה. מיד לאחר מכן אמה של המתלוננת דפקה בדלת.

3. בתשובתו לכתב האישום הכחיש המערער את המיוחס לו. הוא אישר כי ניהל מערכת יחסים רומנטית עם אמה של המתלוננת, אך כפר בכך שהיה בן זוגה בין השנים 2011-2012. הוא גם אישר כי שמר על המתלוננת מספר פעמים אולם זאת למשך פרקי זמן קצרים בלבד, עד אשר חזרה אמה מעבודתה, ורק בשעות הערב ולא בשעות הלילה. עוד אישר המערער, בהתייחס לאישום הרביעי בכתב האישום, כי במועד מסוים הוא אכן נסע עם המתלוננת במונית ועצר אותה בסמוך לחוף הים, אולם זאת רק על מנת להמתין שאמה תחזור מעבודתה. לטענתו, מדובר בעלילה ובתלונת שווא שהמניע לה הוא סכסוך מר בינו לבין אמה של המתלוננת.

4. מטעם המשיבה העידו חוקרת הילדים אשר חקרה את המתלוננת בסמוך להגשת התלונה בחודש אפריל 2016; פסיכותרפיסטית שטיפלה במתלוננת החל מחודש אוגוסט 2016 למשך כ-4 שנים; אמה של המתלוננת; והמתלוננת עצמה. חוקרת הילדים מסרה בעדותה כי התרשמה שהמתלוננת דיווחה על אירועים אותם חוותה; כי עדות המתלוננת עשירה בפרטים, מלווה בפרטים שוליים ומתארת דינמיקה של פגיעות מיניות; וכי המתלוננת לא הושפעה על ידי גורם כלשהו ולא הייתה לה מוטיבציה להפליל את המערער. הפסיכותרפיסטית העידה על אודות דבריה של המתלוננת בנוגע למעשים שביצע בה המערער ועל התרשמותה כי המתלוננת סובלת מסימפטומים רבים המאפיינים התעללות מינית. אמה של המתלוננת תיארה את אופן חשיפת המעשים על ידי המתלוננת; את מערכת היחסים שלה עם המתלוננת; את נסיבות היכרותה עם המערער; ואת קשריה עמו אשר החלו עת הייתה האם כבת 12 שנים. המתלוננת סיפרה בעדותה על המעשים מושא האישומים השונים ותדירותם; על חשיפת האירועים לפני אמה; על יחסיה המורכבים עם אמה ועל קשרים שקיימה עם בנים אחרים (במענה לשאלות בא-כוח המערער). במהלך עדותה הוגשו לבית המשפט בין היתר מכתב שכתבה לאמה עובר להגשת התלונה במשטרה בו חשפה את מעשי המערער (להלן: המכתב), וכן מסמכים רפואיים על אודות ניסיון התאבדות שביצעה בחודש אוקטובר 2016.

5. מטעם ההגנה העידו מר מ' (להלן: מ'), שהועסק במשך מספר שנים במקום עבודתה של אמה המתלוננת; הגב' א' (להלן: א'), שניהלה בעבר קשר רומנטי עם אמה של המתלוננת; והמערער. מ' מסר בעדותו כי היה קורבן לתלונת שווא שהגישה נגדו אמה של המתלוננת בגין הטרדה מינית, שבעקבותיה נאלץ לעזוב את עבודתו. א' העידה כי במסגרת הקשר הזוגי בינה לבין אמה המתלוננת היא נחשפה לתכניתה של האם להעליל על המערער. המערער מצדו הוסיף להכחיש את המיוחס לו וחזר על עמדתו כי המניע להגשת התלונה הוא סכסוך בינו לבין אמה של המתלוננת על רקע כספי.

הכרעת הדין

6. לאחר שבית המשפט סקר בהרחבה את עדויותיהם של העדים השונים שהובאו לפניו, קבע כי עדותה של המתלוננת מהימנה וכי המסקנה היחידה המתחייבת מהראיות שנשמעו היא שהמתלוננת העידה על אודות אירועים שהיא חוותה. נקבע כי תיאוריה היו אמינים, לוו בפירוט רב ולא היו מוגזמים, ועדותה הייתה ככלל עקבית וקוהרנטית. באשר לליבת המעשים המיניים ניכר שהמתלוננת הייתה נבוכה לתארם, וגם האופן שבו תיארה את פחדה מהמערער ואת רגשותיה המעורבים היה אותנטי. בית המשפט הוסיף כי גם צפייה בקלטת חקירת המתלוננת על ידי חוקרת הילדים הותירה רושם חזק בדבר אמיתות גרסתה. התנהלותה בחקירתה לא ביטאה מוטיבציה להפללה, אלא שיקפה ילדה המתארת דברים כהווייתם מתוך מבוכה ואי-רצון לעסוק בתכנים מכאיבים.

7. בהמשך לכך דחה בית המשפט את טענת בא-כוח המערער לפיה גרסת המתלוננת הייתה רווית סתירות, הפכפכה ומוגזמת. נקבע כי כאשר בוחנים את הגרסה שהציגה בכללותה, הגרעין הקשה של גרסתה נותר קוהרנטי ועקבי. אמנם קיימים הבדלים מסוימים בין עדותה בבית המשפט לבין חקירתה לפני חוקרת הילדים, אך מדובר בהבדלים שאינם משמעותיים ושאינם נוגעים לליבת האירועים המיניים. מה גם, שחקירתה בבית המשפט נעשתה כארבע שנים לאחר חקירתה על ידי חוקרת הילדים. צוין כי המתלוננת אמנם שיקרה לאמה בנוגע לקשריה עם בנים בני גילה בחייה, אולם אין בכך כדי ללמד כי שיקרה גם כאשר שתיארה את מעשיו של המערער בגופה.

8. בית המשפט הוסיף כי על אף שבנסיבות העניין לא נדרשת תוספת ראייתית לעדות המתלוננת, עדותה זוכה לגיבוי מראיות חיצוניות על אודות מצבה הנפשי. המתלוננת תיארה בעדותה קושי להסתובב במקומות מסוימים אליהם לקח אותה המערער והדבר נתמך גם בעדות אמה. כמו כן, הפסיכותרפיסטית תיארה אף היא בעדותה ובתרשומותיה שגם מספר שנים לאחר האירועים, המתלוננת חוותה תחושות רגשיות וגופניות שליליות כגון פחד וסיוטים בהתייחס למערער. בנוסף, במהלך הטיפול הפסיכותרפי המתלוננת ניסתה להתאבד, כאשר הפסיכיאטר במרכז הרפואי בו טופלה הזכיר בתרשומותיו את התקיפה המינית עליה דיווחה.

9. בהתייחס לטענת המערער כי מדובר בעלילת שווא שהומצאה על ידי אם המתלוננת, צוין כי אמנם במועד הגשת התלונה היה סכסוך "פעיל" בין המערער לבין האם, וכי התלונה הוגשה בעקבות "לחץ" שהפעילה האם על המתלוננת לספר אם מישוה מקרובי המשפחה פגע בה. עם זאת, אין בכך כדי לשנות את המסקנה החד-משמעית לפיה המעשים שהמתלוננת פירטה אכן התרחשו ותלונתה היא תלונת אמת. הן עדותה של המתלוננת והן עדותה של האם היו אמינות ואותנטיות, והן מתיישבות עם ניסיון החיים והשכל הישר. בהקשר זה התייחס בית המשפט לתמיהת בא-כוח המערער על כך שלמרות שהאם מסרה בעדותה כי נפגעה בעצמה מהמערער כשהייתה קטינה החל מגיל 12 שנים, היא עדיין סמכה עליו וביקשה ממנו מיוזמתה לשמור על המתלוננת פעמים רבות. נקבע כי דבריה של האם לפיהם רק לאחרונה החלה להבין שנוצלה מינית על ידו, הם אמינים.

10. באשר לטענות שהעלה המערער בדבר אופן ועיתוי חשיפת המעשים וכבישת התלונה על ידי המתלוננת, נקבע כי חשיפת האירועים במועד בו נחשפו מעוגנת היטב במציאות החיים וכי עיתוי הגשת התלונה אינו פוגם ברושם החזק שתיאורי המתלוננת הם תיאורים אמינים המצביעים על אמיתות תוכנם ומשכנעים שהיא חוותה אותם. נקבע כי מעדותה של המתלוננת עולה שהתקשתה לחשוף את האירועים לפני אמה, וגם כאשר החליטה לעשות זאת, היא תיארה קודם כל את האירוע המינורי ביותר, ורק לאחר מספר חודשים חשפה באמצעות המכתב כי המערער הטריד אותה מינית ואנס אותה וכי היא הסתירה זאת במשך ארבע שנים. בתוך כך נדחו טענות המערער כי פרטים שציננה המתלוננת

במכתב התבררו כשקריים, כי המכתב כלל לא היה ממוען לאם המתלוננת וכי לא היה בו אזכור לאיומים עליהם סיפרה בחקירת הילדים. בהקשר זה נקבע כי דבריה של המתלוננת לפיהם כתבה את המכתב לאמה מיוזמתה מעידים על אותנטיות ואמינות התיאור, ונתמכים גם בעדות האם. בענייננו, גם אם עיתוי הגשת התלונה קשור ל"לחץ" שהפעילה האם על המתלוננת, מדובר בלחץ שנבע מכך שהתנהגות המתלוננת עוררה את חשדה של האם.

11. בית המשפט הוסיף וקבע כי גרסת המערער בלתי אמינה, מצומצמת ומיתממת, וכי הוא הותיר בעדותו רושם שלילי. המערער ניסה להציג עצמו כאדם שמרן, ולעיתים אף הציג זהירות יתר מחשידה (כגון תיאורו כי אינו נוהג להסתובב ליד ילדיו ללא חולצה), אולם התנהלותו עמדה בניגוד לכך. כמו כן, הוא ניסה להרחיק עצמו מסביבת המתלוננת במועדים הרלוונטיים לתלונה, אולם כשל בלשונו. גם גרסתה של א' באשר לעלילת השווא הנטענת נמצאה רעועה ובעייתית ולא ניתן בה אמון. נקבע כי במועד מתן הודעתה של א' במשטרה היא הייתה מסוכסכת עם האם, וגרסאותיה לא היו עקביות. באשר לעדותו של מ' נקבע כי הוא לא ידע לציין בעדותו באיזה מעשה הטרדה מינית הוא נחשד ומה נטען שעשה לאם המתלוננת, למרות שאלות חוזרות שהופנו אליו בעניין. נקבע כי נראה שהעד נטר טינה לאם בשל אותה תקרית שבעטיה נאלץ לעזוב את עבודתו ושאלן בעדותו כדי להשליך על מהימנות המתלוננת.

12. בית המשפט גם דחה את יתר טענות המערער, ובכללן הטענה שהמתלוננת העצימה את מספר האירועים המיניים ושהדבר נבע מרצונה להפלילו; והטענה לפיה זיכרונה רוענן בצורה מאסיבית במשרדי הפרקליטות ובעדותה. לאור כל האמור נקבע כי אין בטענות ההגנה כדי לעורר ספק סביר הנחוץ לזיכויו של המערער, וכי טענת העלילה שנרקמה נגדו אינה עומדת במבחני השכל הישר וניסיון החיים.

13. בנוגע לשאלה האם המערער נחשב כ"בן משפחה" של המתלוננת לצורך הרשעתו בעבירה של אינוס בידי בן משפחה לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין, נקבע כי הסעיף האמור מגדיר בן משפחה גם את "בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו". המערער טען שבמועדים הרלוונטיים הוא לא היה בקשר רומנטי עם האם ודובר בקשרי ידידות וסיוע שנתן לה ולמתלוננת, אולם הוא גם אישר שהיה לו מפתח לביתן וטען כי האם מבקשת לתבוע אותו כידועה בציבור שלו. בהודעתו במשטרה הוא תיאר את מערכת היחסים בינו לבין המתלוננת כקשר "בדמות רגש של אבא לילד" וסיפר כי שימש דמות אבהית עבורה. את הסכסוך בינו לבין אה המתלוננת הוא תאר כסכסוך שבין גבר ואישה לאחר גירושיהם. כמו כן, מגרסת המתלוננת אשר נמצא כי יש ליתן בה כאמור אמון, עולה שהמערער שמר עליה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, סייע לאם והיה בקשר עמה. מכך עולה כי המערער היה מבוגר הנמצא במעגל הקרוב של חייה של המתלוננת ושהיא נתנה בו את ביטחונו ואמונה, ולכן נחשב כ"בן זוגה" של אמה לכל דבר. בית המשפט הוסיף כי אין גם ספק בנוגע להיותה של המתלוננת חסרת ישע, נוכח נתוני אישיותה וגילה.

14. בסיכומו של דבר הורשע המערער במסגרת האישום הראשון בעבירה אחת של אינוס במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע לפי סעיף 351(א) לחוק בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק, שתי עבירות של מעשים מגונים לפי סעיף 351(ג)(1) בנסיבות סעיף 348(א) וסעיף 345(א)(3) לחוק ועבירה אחת של הדחה בחקירה לפי סעיף 245(א) לחוק; בכל אחד מהאישומים השלישיוחמישי בעבירה של מעשה מגונה לפי סעיף 351(ג)(1) בנסיבות סעיף 348(א) וסעיף 345(א)(3) לחוק; ובאישום הרביעי בעבירה של אינוס במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע לפי סעיף 351(א) לחוק בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק. בכל הנוגע לאישום השני נקבע כי המתלוננת לא העידה בבית המשפט על אודות האירועים מושא אישום זה. למרות שניתן להשלים פרטים מסוימים מחקירת הילדים, נקבע כי אין זה נכון לקבוע ממצא עובדתי על יסוד דברים שלא נחקרה לגביהם בבית המשפט. מה גם, שמצפייה בתיעוד חקירת הילדים עולה כי המתלוננת תיארה את האירועים מושא אישום זה כאירועים שחוותה מספר פעמים, ולאחר שהתבקשה לפרט גוללה את

האירועים שפורטו ביתר האישומים. לפיכך זוכה המערער מאישום זה.

גזר הדין

15. בגזר דינו עמד בית המשפט על חומרת העבירות בהן הורשע המערער ועל כך שמעשיו פגעו בזכותה של המתלוננת לאוטונומיה, לכבוד, לחירות, לשלמות הגוף, לשלמות הנפש ובביטחונה האישי. צוין כי הפגיעה במתלוננת מתעצמת נוכח הקשר שהיה בינה לבין המערער ונוכח האמון שנתנה בו ובכך ששימש דמות אב עבורה. בית המשפט גם סקר את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים של הרשעה בעבירות מין כבעניינו, וכן את נסיבותיהם החמורות של המעשים בהם הורשע. צוין כי המערער ניצל את גילה הצעיר של המתלוננת בעת ביצוע העבירות, את תלותה בו בעת ששמר עליה ואת האמון שנתנה בו. לצורך ביצוע המעשים החמורים, המערער השתמש בטקטיקה ערמומית, הפעיל עליה אמצעי לחץ על מנת שסודו לא יתגלה, פיתה אותה במתנות ובצעצועים, איים עליה והפחיד אותה. התנהלות זו גרמה לכך שהמתלוננת שמרה את הדברים בסוד במשך כ-4 שנים. מדובר במתלוננת שנסיבות חייה היו קשות ומורכבות גם טרם כניסת המערער לחייה, והוא ניצל חולשה זו לתועלת ולסיפוק יצריו תוך התעלמות מצרכיה. עוד הוזכר תסקיר נפגעת העבירה אשר העלה כי המתלוננת עודנה נמנעת מלהגיע למקומות בהם ביצע בה המערער את זממו; וכי חששה ממנו משבש לה מישורי חיים שונים. לאור כל האמור, ובהתחשב בערכים המוגנים שנפגעו ממעשי המערער, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירות, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין 9 ל-15 שנות מאסר בפועל.

16. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בתוך המתחם, ניתנה הדעת לשיקול הרתעת הרבים; לכך שהמערער הכחיש הכחשה גורפת את המעשים בהם הורשע; להיעדרו של הליך טיפולי; ולגורמי הסיכון הנובעים מכך. כן ניתן משקל לקולא לעברו הפלילי הנקי; לכך שמסוכנותו המינית הוערכה כנמוכה; לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות; ולעובדה שהוא לא ביצע בתקופה זו עבירות נוספות. עוד נלקחו בחשבון גילו ונסיבותיו האישיות, לרבות הפגיעה בפרנסת משפחתו, אולם הודגש כי בשים לב למהות העבירות שבהן הורשע ולחומרתן, משקלן של נסיבותיו האישיות נסוג מפני השיקולים של גמול והרתעה.

17. לאור כל האמור השית בית המשפט על המערער 11 שנות מאסר בפועל; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת מין מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה של הדחה בחקירה; ופיצוי למתלוננת בסך של 100,000 ש"ח.

מכאן הערעור שלפנינו.

טענות המערער

18. לטענת המערער ערעורו אינו עוסק בממצאי מהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט, אלא במסקנות שהוסקו מאותם ממצאים ובטעויות שבעובדה שנפלו בהכרעת הדין. לגישתו, אף אם סבר בית המשפט המחוזי כי גרסת המתלוננת מהימנה - ועל כך הוא אינו חולק, אין משמעות הדבר שגרסתו בהכרח אינה מהימנה. קביעת מהימנות של צד אחד אינה פוטרת את בית המשפט מבחינת גרסת הצד שכנגד ואפשרות היתכנותה בשים לב למארג הראיות בתיק. בעניינו, בית המשפט שגה בניתוח הראיות שהובאו לפניו, בהערכת משקלן ובמתן הפרשנות הראויה להן, בפרט בכל הנוגע לעדי ההגנה. בחינת עדויותיהם של א' ו-מ', שהם עדים אובייקטיביים שכלל אינם מכירים אחד את השני או את עמוד 6

המערער, מלמדת כי עדויות אלה מתיישבות עם טענות המערער ומחזקות את המסקנה כי יש לזכותו מחמת ספק סביר.

19. המערער פתח בכך שלאם המתלוננת היה מניע לפעול נגדו. התלונה הוגשה שנים לאחר המועד שבו בוצעו המעשים הנטענים ובשיאו של סכסוך כספי עיקש בין השניים, שבגינו אף הגיש המערער תביעה נגד האם. המניע להגשת תלונת השווא עלה עוד בחקירתו של המערער במשטרה ובתשובתו לכתב האישום, והוא מבוסס על רצונה של האם לקבל ממנו כספים. המערער סיפר בעדותו כיצד האם דרשה הכרה כידועה בציבור שלו כדי לקבל כספים ואימה עליו ש"ישלם ביוקר". האם הייתה כעוסה על כך שהמערער גרם לכאורה נזק לרכבה, ואף הגישה נגדו תלונה במשטרה. האם גם גרמה לו להעביר לה כספים רבים באמצעות מניפולציות, והדבר מתיישב בדיוק רב עם עדותה של א' לפיה האם ממתינה להרשעתו כדי להגיש נגדו תביעה אזרחית שתניב לה רווחים כלכליים. לסכסוך האמור יש להוסיף כי בין האם למתלוננת הייתה מערכת יחסים מורכבת ביותר, כי המתלוננת חששה שאלמלא תשתף פעולה עם אמה היא תאבד את קורת הגג שלה ואת משפחתה ותישלח לפנימייה, וכי היא אף חוותה ממנה אלימות בעבר. כך עולה הן מעדותה של המתלוננת והן מעדותה של א'. לכך מצטרפת עדותו של מ' לפיה האם אינה בוחלת בשום אמצעי להשגת מטרותיה וכבר עשתה שימוש דומה בעבר בהגשת תלונות שווא.

20. המערער הוסיף כי המניע האמור לא נשאר בחלל ריק, והוא שזור היטב בעיתוי חשיפת האירועים על ידי המתלוננת. המתלוננת מסרה בחקירתה ובעדותה כי המועד שבו אמה שמה לב להתנהגותה היה באותו הזמן שבו הסכסוך בין האם לבין המערער צבר תאוצה, וכי היא חשפה את הדברים בעקבות לחץ מאסיבי מצד אמה שבסופו נכתב המכתב. בית המשפט המחוזי דחה את הטענה לקיומו של מניע על בסיס שיקולים שבהיגיון, ובקביעות אלה אין לערכאה הדיונית כל יתרון על פני ערכאת הערעור ויש מקום להתערב בהם. מה גם, ששיקולי ההיגיון הופעלו באופן סלקטיבי תוך אפיון כל התנהלות מצד המתלוננת ככזו התומכת בכך שאין מדובר בעלילת שווא. כך למשל נקבע כי תיאור האקט המיני על ידה בצורה דלה, תומך באמינותה שכן לו היה מדובר בעלילה היה צפוי שהתיאור יהיה עשיר וקיצוני יותר. אלא שבהקשר אחר, כאשר הפריזה המתלוננת בתיאוריה בצינה כי המעשים שביצע בה המערער היו על בסיס יומי, נקבע כי סביר ש"הפרזה" זו נבעה מכך שמנקודת מבטה כל מפגש עמו עורר בה את משמעות הלואי של מעשיו המיניים בגופה. מכל מקום, לא יתכן ששיקולים שבהיגיון יגברו על המניע הכה משמעותי שהיה לאם נגדו.

21. המערער הוסיף וטען כי עדותה המהימנה של א', שאין לה כל היכרות מוקדמת עם המערער, חושפת כי מדובר בתלונת שווא ונותנת גושפנקא למניע להגשת התלונה. בית המשפט דחה את גרסתה של א' על בסיס נימוק מאולץ הנוגע לסתירה בדבריה בעניין שולי. המערער הדגיש כי בהכרעת הדין לא נקבע כי א' אינה מהימנה אלא רק צוין שעדותה "רעועה ובעייתית", ומקום שבו הערכת עדותה התבססה על שיקולי היגיון נפתח השער להתערבות ערכאת הערעור. מה גם, שבית המשפט פירט את הקשיים שמצא בגרסתה של א', והדבר מאפשר לערכאת הערעור לבחון את הבעייתיות שבעדותה ולהתערב במסקנתו.

22. אשר לעדותו של מ', נטען כי מדובר בעדות מהימנה של אדם נוסף שאין לו כל היכרות מוקדמת עם המערער, המלמדת על התנהלותה של האם אשר אינה בוחלת בשום אמצעי להגשמת מטרותיה, ועל כך שהיא עושה שימוש בתלונות שווא כדי לסייע לעצמה בענייניה האישיים. בית המשפט דחה את גרסתו מטעמים שונים שאינם בבחינת ממצאי מהימנות אלא הסקת מסקנות, שגם לגביהן אין לערכאה הדיונית כל יתרון על פני ערכאת הערעור. מה גם, שדחיית גרסתו משום שלא פירט באילו מעשי הטרדה הוא נחשד תמוהה, שכן לא הייתה כל הטרדה מינית ומשכך אין הוא יודע על אילו מעשים מדובר. בנסיבות אלה, ומשנמנע בית המשפט מלקבוע ממצאי מהימנות לגבי מ', יש מקום להתערבות ערכאת הערעור.

23. המערער הוסיף וטען כי קיימת סתירה בין גרסת המתלוננת בחקירת הילדים לפיה האם חשדה תמיד שהמערער פוגע במתלוננת; לבין עדותה בבית המשפט בה הכחישה חשד כלשהו מצד אמה. שינוי קוטבי זה משליך לעמדתו באופן ישיר על המשקל שיש ליתן לעדי ההגנה ולגרסת המתלוננת. המערער הזכיר כי כאשר האם הגישה נגדו בשנת 2014 תלונה בנוגע לנזק לרכבה, היא סיפרה על פגיעות מיניות שביצע בה בגיל 12 ובמהלך חייה הבוגרים. הדבר לא רק סותר את עדותה בבית המשפט לפיה רק לאור טיפול שעברה הבינה כי המערער פגע בה, הוא גם לא מתיישב עם העובדה שחרף הפגיעות המיניות בה וחרף חשדה לפגיעה בבתה היא ביקשה מיוזמתה כי ישמור עליה. בית המשפט קבע כי אין בסתירות כדי לשנות מהמסקנה בדבר מהימנות הקטינה, שכן חלף זמן רב בין מועד קרות האירועים למועד העדות ואין מדובר בעניין מהותי הקשור בליבת המעשים המיניים. אלא שלגישת המערער, מדובר בעניין מהותי ביותר מכיוון שמדובר במניע, ולכן לא ניתן להתבונן על הסוגיה כעניין נקודתי כפי שתיאר זאת בית המשפט. עוד נטען בהקשר זה כי התמודדותו של בית המשפט עם הסתירות בעדותה של האם, אשר מצד אחד טענה כי נפגעה על ידו בעצמה מאז שהייתה קטינה ומצד שני ביקשה ממנו מיוזמתה לשמור על בתה, אינה משכנעת. כל שקבע בית המשפט הוא כי דבריה בעדותה, לפיה הבינה רק לאחרונה כי המערער פגע בה, הם אמיתיים. בכך אין כל הנמקה או התמודדות עם הסתירות ועם חוסר ההיגיון שבדבר, בפרט בהתייחס לכך שהפגיעה בה עלתה במועד הגשת תלונתה במשטרה כבר בשנת 2014.

24. עוד נטען כי מצבה הנפשי הקשה של המתלוננת לא נגרם ממעשיו של המערער אלא מחרם שחוותה בבית הספר, אירועים מיניים אחרים שחוותה עובר להגשת התלונה ובעיקר ממערכת היחסים המורכבת שלה עם אמה שכללה אלימות ואיומים. הדבר הוביל לניסיונות אובדניים והמתלוננת אף העידה כי סיפרה לפסיכיאטר בבית החולים כי אלו הגורמים העומדים בבסיס ניסיון ההתאבדות שלה.

25. טענות נוספות שנשזרו בערעורו של המערער הן בין היתר כי המתלוננת הביעה התנגדות להבאת עדים שעשויים לאשש את דבריה והדבר מצביע על כך שמדובר במתלוננת בעלת תחכום וערמומיות; כי אמירתה בחקירתה כי המערער אנס אותה, כאשר לא ברור מנין היא מכירה מינוח זה, מלמדת על הלחץ שהופעל עליה מצד אמה; כי חקירתה הראשית לוותה בהדרכה ובריעון מאסיבי מצדה של באת-כוח המשיבה בסוגיות המצויות בליבת האישומים והיא אף עברה ריעון במשרדי הפרקליטות, ויש לכך מחיר ראייתי שבית המשפט המחוזי התעלם ממנו; וכי המשיבה נמנעה מלחקור את המערער בנוגע לאירועים המיניים והימנעותה צריכה להביא לקבלת גרסתו. לגישת המערער אפוא, בהינתן המניע המשתלב עם חומרי החקירה, ובהינתן עדויות עדי ההגנה, מתעורר ספק סביר ויש לזכותו מהמיוחס לו.

26. לחלופין, וככל שלא ימצא מקום לזכותו, טען המערער כי יש להפחית את העונש שנגזר עליו. בית המשפט שגה בקבעו מתחם ענישה המחמיר עמו יתר על המידה והחורג ממדיניות הענישה הנוהגת. לשיטתו, היה מקום לקבוע מתחם ענישה הנע בין 5 ל-10 שנות מאסר בפועל, ובשים לב לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה היה על בית המשפט למקם את העונש ברף התחתון של המתחם. חלף זאת, בית המשפט בחר למקם את עונשו מעט מתחת לאמצע המתחם, תוך שהוא בוחר ליתן משקל יתר לשיקול שעניינו הרתעת הרבים. אולם בעשותו כן, בית המשפט כלל לא נימק כיצד החמרה בעונשו של המערער - אדם ללא עבר פלילי, בן 63, אב לארבעה ילדים ומפרנס עיקרי - יעלה את הסיכוי להרתיע עבריינים פוטנציאליים. לגישתו, הטלת עונש מאסר כה ארוך על מי שמעולם לא ריצה מאסר בפועל אינה מידתית וחורגת ממדיניות הענישה הנוהגת. בית המשפט גם שגה בקבעו כי היעדרו של הליך טיפולי מותיר על כנם גורמי סיכון רבים, וזאת בהתעלם מחוות דעת המרכז להערכת מסוכנות בה הוערכה מסוכנותו המינית כנמוכה.

טענות המשיבה

27. המשיבה מצדה סמכה את ידה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. נטען כי טענתו העיקרית של המערער לעלילת שווא מתנגשת חזיתית עם קביעות בית המשפט המחוזי אשר התרשם באופן ישיר מהעדים שהופיעו לפניו וממהימנותם, ועל בסיס זה נקבע פה אחד כי תלונת המתלוננת היא תלונת אמת. לפני בית המשפט הוצג מכלול של ראיות ועדויות אשר משקלן מבסס את אשמתו של המערער מעבר לכל ספק סביר ודוחה את האפשרות שאכן מדובר בעלילה זדונית שנרקמה נגדו. בראשן של העדויות ניצבת עדותה של המתלוננת, ממנה התרשם בית המשפט באופן בלתי אמצעי וצפה בתיעוד של חקירת הילדים שנערכה לה. ניכר מהכרעת הדין כי ממצאי המהימנות לגבי המתלוננת התבססו על התרשמותו של בית המשפט מדבריה, מאופיה ומנימת דבריה. בית המשפט גם בחן את עקביות גרסתה של המתלוננת, תוך שעמד על כך שבא-כוח המערער בחר שלא לחקור אותה על פרטי האירועים המיניים הספציפיים, וקבע כי הגרעין הקשה של גרסתה נותר עקבי. בית המשפט גם בחן את טענות המערער בנוגע לאמינות המתלוננת וקבע כי אין בהן כדי להחליש את התרשמותו מעוצמת גרסתה. כחלק מבחינת מהימנותה נבחנה לעומק האפשרות שתלונתה הוגשה בעקבות לחץ שהפעילה אמה, ונקבע כי האפשרות שהיא תיארה עלילת שווא היא בלתי סבירה בעליל. בית המשפט גם קבע באופן חד משמעי כי לא ניתן לומר שהסכסוך שבין האם למערער הוא זה שעמד בבסיס הגשת התלונה על ידי המתלוננת, על רקע חשש המתלוננת מאמה.

28. באשר למצבה הנפשי של המתלוננת נטען כי גם אם הוא הושפע באופן טבעי ממכלול עניינים הנוגעים לחייה, הוצגו ראיות חיצוניות המעידות על כך שמצבה הנפשי הושפע באופן ישיר גם ממעשיו של המערער ובכללן עדותה של הפסיכותרפיסטית ותרשומותיה; חוות דעתו של הפסיכיאטר מבית החולים; ועדות האם. הודגש כי בית המשפט לא התעלם ממערכת היחסים המורכבת בין המתלוננת לאמה, מנסיבות חייה הלא פשוטות ומהאירועים המיניים הנוספים שחוותה, אולם קבע כי לאור סדר האירועים הכרונולוגי והתיעוד המקצועי מזמן אמת, יש קשר בין המצב הנפשי לבין המעשים. המשיבה הוסיפה כי תמיכה לגרסת המתלוננת ניתן למצוא גם בשקרי המערער בנוגע לעניינים מהותיים, ובהם גרסאותיו המשתנות בנוגע למועד שבו התחיל והפסיק את הקשר עם אם המתלוננת; בנוגע למספר הפעמים בהן שמר על המתלוננת; ובנוגע לשאלה אם היה בקשר זוגי או מיני כלשהו עם אם המתלוננת.

29. המשיבה הדגישה כי הפסיכותרפיסטית שטיפלה במתלוננת במשך תקופה ארוכה היא בעלת ניסיון רב בטיפול בילדים נפגעי פגיעה מינית. מעדותה ומתרשומותיה עולה כי המתלוננת חשפה לפניה פרטים מאירועי הפגיעה מספר חודשים לאחר חקירת הילדים, בפירוט הכולל גם פרטים פריפריאליים למעשים עצמם. תיאורים עקביים אלה, יחד עם תחושותיה הקשות של המתלוננת כלפי המערער ועיסוקה בעניינים הקשורים למעשיו כלפיה במשך שנים תומכים בהפרכת טענת העלילה.

30. באשר לעדותה של האם נטען כי בית המשפט בחנה על רקע טענת המערער לעלילת שווא, וקבע כי העדות הייתה אמינה ואותנטית ומתיישבת עם ניסיון החיים והשכל הישר. בית המשפט גם מצא כי תשובותיה לשאלות שנשאלה בחקירתה הנגדית היו כנות ועדותה הייתה מהימנה. קביעות אלה נטועות בהתרשמותו הבלתי אמצעית מהאם ואין מקום להתערב בהן. באשר לעדויות עדי ההגנה, הובהר כי בניגוד לטענת המערער, אין מדובר בעדים "ניטרליים" לחלוטין. אף אם אין להם היכרות מוקדמת עם המערער, לא מן הנמנע שהם חפצים ברעתה של אם המתלוננת. מכל מקום, בית המשפט המחוזי הצביע על טעמים משכנעים לדחיית עדויותיהם, הנעוצים בהתרשמותו הישירה מהם.

31. באשר לטענת המערער כי עדותה של המתלוננת לוותה בהדרכה ובריענון, נטען כי מדובר בקטינה שהייתה כבת 8 בעת ביצוע המעשים, נחקרה עליהם בחלוף כחמש שנים והעידה עליהם בחלוף כשמונה שנים. בהתחשב בגילה ובכך שהמעשים החמורים בוצעו בה על ידי בן זוגה של אמה, תוך ניצולה והפרת האמון שנתנה בו, ניתן להבין את הקושי

שלה להעיד על המעשים. כמו כן, בהינתן פרק הזמן הניכר שבין תלונתה לבין עדותה, היה צורך ברור לרענן את זיכרונה.

32. ולבסוף, באשר לגזר הדין, המשיבה טענה כי עונשו של המערער הולם את חומרת מעשיו במתלוננת אשר בעקבותיהם הורשע בין היתר בביצוע שתי עבירות אינוס שהעונש המזערי הקבוע לצד כל אחת מהן עומד על 5 שנות מאסר. המשיבה הוסיפה כי יש לדחות את טענת המערער לפיה נעשה במקרה זה שימוש חריג בעיקרון הרתעת הרבים, שכן ביצוע מעשים דומים על ידי נאשמים מבוגרים שהם נעדרים עבר פלילי אינו יוצא דופן. הוזכר כי המערער עודנו מכחיש את המעשים המיוחסים לו כך שממילא לא הביע עליהם חרטה, וגם לכך יש ליתן משקל בקביעת עונשו. המערער אף לא חסך את עדותה של המתלוננת, על כל הקושי הנלווה לכך, ובנסיבות האמורות העונש שהושת עליו אינו חריג ובוודאי שאינו מצדיק התערבות של ערכאת הערעור.

דין והכרעה

33. לאחר עיון בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, בטענות הצדדים ובשמיעתם בדיון שהתקיים לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות על שני ראשיו וכך אציע לחברי שנעשה.

הערעור על הכרעת הדין

34. כהערה מקדימה יצוין כי המערער לא הלן בערעורו על הקביעה כי הוא מהווה "בן משפחה" של המתלוננת. על כן הנחת היסוד לענייננו היא - בהתאם להוראות סעיף 351(ה) לחוק העונשין המורה באופן ברור כי בן משפחה הוא גם "בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו" - כי המעשים בהם הורשע הם בגדר עבירות מין במשפחה, על כל המשתמע מכך.

35. ומכאן לגופם של דברים. המערער הצהיר בטיעוניו בכתב ובעל פה שערעורו "אינו עוסק בתקיפת ממצאי מהימנות" כי אם רק "במסקנות שהוסקו על יסוד אותם ממצאים". אלא שהצהרה זו רחוקה כמזרח ממערב מטענות הערעור בפועל. הערעור נסוב רובו ככולו על הטענה כי תלונת המתלוננת הייתה תלונת שווא שמקורה בעלילה שטפלה עליו אמה. ברור לחלוטין שטענה זו אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה עדותה של המתלוננת מהימנה ולפיה היא העידה על דברים שחוותה. זאת ועוד, עיון מדוקדק בערעור מעלה כי המערער טוען ברחל בתך הקטנה טענות הנוגעות למהימנות העדים השונים - המתלוננת ואמה מזה, ועדי ההגנה מזה - תוך העלאת נימוקים שונים המצדיקים לגישתו את התערבותו. המסקנה המתבקשת מהאמור היא אפוא, כי חרף הצהרותיו של המערער, ערעורו מכוון לשנות ממצאי העובדה והמהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט המחוזי בהכרעת דינו.

36. ברם, כפי שחזר ושנה בית משפט זה לא פעם ולא פעמיים, התערבות בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד (ע"פ 7172/21 דאהר נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (31.1.2023) (להלן: עניין דאהר); ע"פ 5066/18 רוזקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (4.9.2022); ע"פ 2211/21 בדארנה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (14.7.2022)). כלל זה מקבל משנה תוקף במקרים שבהם מדובר בעבירות מין בכלל ובמשפחה בפרט, אשר מטבע הדברים מתבצעות בחדרי חדרים ומתאפיינות ביחסי תלות, שליטה, פחד והכחשה (ע"פ 3082/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (21.2.2023) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 5167/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.1.2023); ע"פ 1526/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 43 (11.8.2022); לעמדה שונה בהקשר זה ראו למשל: ע"פ 3250/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד סה(2) 470 (2012)). לאחר שבחנתי את הראיות השונות ואת קביעותיו של

עמוד 10

בית המשפט המחוזי, מצאתי כי מקרה זה אינו בא בגדרם של המקרים החריגים המצדיקים סטייה מכלל אי-ההתערבות.

37. הערכת מהימנותה של המתלוננת נומקה באופן מפורט ויסודי בהכרעת דינו של בית המשפט, באופן שהביא למסקנה היחידה המתחייבת ממנה בנסיבות העניין והיא שהמתלוננת העידה על דברים שחוותה. בית המשפט התייחס ארוכות ובאופן מפורט לאותות האמת שהשתקפו מעדות המתלוננת, ובכלל זה למידת הפירוט של תיאור הדברים על ידה; להתייחסותה לפרטים שוליים שלא עמדו בליבת המעשים המיניים ולנסיבות של זמן ומקום; לעובדה שהייתה נבוכה בעת שנתבקשה לתאר את ליבת המעשים המיניים; לעובדה שתיארה רגשות מעורבים בהתייחס למערער וצינה פרטים "לזכותו"; לטון האיטי, המאופק, השקט והבטוח בו העידה; ולשפת הגוף וקצב הדיבור שלה. בית המשפט אף התרשם מעקביות גרסתה העובדתית בנוגע לליבת המעשים המיניים, וזאת גם לאחר חקירה נגדית ממושכת ומתישה. התרשמותו של בית המשפט אף התחזקה לאחר צפייה בתיעוד חקירת המתלוננת על ידי חוקרת הילדים. בית המשפט התרשם מההדגמות של המתלוננת, טון הדיבור שלה, הבעות פניה ומחוות הגוף האינסטינקטיביות שלה, וציין כי כל אלה תומכים במסקנה שהיא חוותה את שתיארה.

38. אכן, במקרים שבהם מדובר בהתרשמות ובקביעות מהימנות המבוססות על צפייה בתיעוד חקירת חוקר הילדים, לערכאה הדיונית אין יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור בהערכת טיב הראיות (וראו למשל: ע"פ 2973/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 22 (13.1.2022); ע"פ 1697/20 שורדיקר נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (24.8.2021)). עם זאת, לא זו בלבד שהערכת מהימנותה של המתלוננת בענייננו כאמור אינה מבוססת רק על תיעוד חקירת הילדים כי אם גם על עדות המתלוננת עצמה בבית המשפט; אלא שלאחר שצפיתי גם אני בתיעוד חקירתה, שוכנעתי כי תיעוד החקירה תומך באופן ברור בממצאי המהימנות כפי שנקבעו על ידי בית המשפט. אותות האמת הנשקפים מדבריה, אופן תיאור האירועים על ידה, קוהרנטיות הגרסה שנמסרה על ידה בנושאים הנוגעים לליבת המעשים המיניים וריבוי הפרטים שמסרה, מוליכים כולם למסקנה כי דבריה הם דברי אמת. לא למותר לציין בהקשר זה כי גם חוקרת הילדים התרשמה כי המתלוננת דיווחה על אירועים אותם חוותה בהתבסס על קריטריונים מקצועיים (כפי שעולה מטופס עדות הילד (מוצג ת/6) וכן מעדותה (פרוטוקול הדיון מיום 28.7.2020, עמ' 522 שורות 21-33; עמ' 523; עמ' 524, שורות 1-25; עמ' 526, שורות 14-32; עמ' 540); לגישות השונות בנוגע לקבילות הערכת מהימנות של חוקר ילדים במקרים שבהם הקטין העיד בבית המשפט ראו: ע"פ 337/13 פלוני נ' מדינת ישראל (9.9.2013); ע"פ 4583/13 סג' נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (21.9.2015); ע"פ 8050/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 41-42 (31.10.2018)).

39. כאמור לעיל, הגם שהמערער הצהיר כי אינו תוקף בערעורו ממצאי מהימנות, חלקים נכבדים בערעורו הוקדשו לניסיון להטיל דופי במהימנותה של המתלוננת. אחת מטענותיו העיקריות בהקשר זה נוגעת לעדותה של המתלוננת ביחס לשאלה האם חשדה אמה במערער ובמעשיו. הוא עמד על כך שקיימת סתירה בין גרסת המתלוננת בחקירת הילדים לפיה אמה חשדה תמיד שהמערער פוגע בה, לבין גרסתה בעדותה בה הכחישה חשד כאמור, וטען כי מדובר בסתירה מהותית המשליכה באופן ישיר על המשקל שיש ליתן לעדות המתלוננת.

40. אלא שכפי שנקבע לא אחת, כאשר מדובר בעבירות מין, ובפרט עבירות מין במשפחה, נהוגה גישה לפיה אין לדקדק בפרטי עדותו של נפגע העבירה וניתן להסתפק בגרעין האמת המצוי בה. זאת נוכח הקשיים הרבים הכרוכים במתן עדות כאמור (ע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 205, 233 (2002); ע"פ 1987/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.6.2019); ע"פ 2647/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 29-30 (21.8.2022); ע"פ 4087/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (28.4.2022); ע"פ 2370/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (9.12.2021)). בענייננו, בית המשפט גלל באריכות את שלל פרטי עדותה ביחס לכל אחד מהאישומים וקבע כי הסתירות בעדותה בנוגע

לחשדה של אמה אינן פרט משמעותי. כן נקבע כי בבחינת הסיפור בכללותו נותר הגרעין הקשה של גרסתה קוהרנטי ועקבי, ולפיכך אין בסתירות בעדותה כדי להביא למסקנה כי גרסתה אינה מהימנה. קביעה זו מקובלת עליו ואיני מוצא טעם להתערב בה.

41. אוסיף כי גם את יתר הטענות שהעלה המערער בעניין מהימנות המתלוננת, ובכללן טענתו כי התנגדותה של המתלוננת להביא עדים שעשויים לאשש את דבריה מעידה על תחכום וערמומיות כגון זימנה לעדות של א'; וכי זיכרונה של המתלוננת רוענן באופן מאסיבי - לא מצאתי לקבל. זאת בפרט כאשר זכרן של טענות אלה כלל לא בא בעיקר הטענות מטעמו.

42. כפי שציין בית המשפט המחוזי, בהתאם לסעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, הרשעה בעבירות בהן הואשם המערער אינה טעונה תוספת ראיתית ודי היה בהנמקתו של בית המשפט בנוגע להתרשמותו מעדות המתלוננת. עם זאת, בית המשפט לא הסתפק בכך והוסיף כי גרסתה זכתה לגיבוי מראיות חיצוניות על אודות מצבה הנפשי. המערער טוען בערעורו כי המצב הנפשי של המתלוננת עליו הצביע בית המשפט לא נגרם ממעשיו אלא מאירועים קשים אחרים מעברה, ובכלל זה חרם שעברה, אירועים מיניים אחרים מעברה ובעיקר ממערכת היחסים המורכבת שלה עם אמה - אירועים אשר לטענתו גם עמדו בבסיס ניסיון התאבדותה. אלא שעיון מעמיק בראיות בדבר מצבה הנפשי תומך במסקנתו של בית המשפט המחוזי.

43. מצבה הנפשי של המתלוננת נלמד בעיקרו של דבר מתרשומות טיפוליות של הפסיכותרפיסטית אשר טיפלה במתלוננת בין השנים 2016-2019 (מוצג ת/4), ממכתבים שכתבה הפסיכותרפיסטית למחלקת הרווחה בעיר מגוריה של המתלוננת בשנת 2016 (מוצגים ת/4א ו-ת/4ב) ומעדותה של הפסיכותרפיסטית. בתרשומות הטיפוליות צוין בין היתר כי המתלוננת מפחדת מהמערער ומנוכחותו באזור מגוריה, כי היא חווה חרדות בעיקר בלילות וכי היא מתקשה להירדם כתוצאה מכך. כן תוארו מקרים שבהם נתקלה המתלוננת במערער באזור מגוריה, וכי הדבר גרם לה לקשיי נשימה, התקפי חרדה וחשש שיפגע בה. כן תואר כי המתלוננת סיפרה שחלמה חלומות רעים על המערער ועל מעשים שביצע בה, שמחשבות עליו גורמות לה לחשוב מחשבות אובדניות ואלו אף הביאו אותה לבצע שני ניסיונות התאבדות. עוד עולה מתרשומות הפסיכותרפיסטית כי המתלוננת הייתה טרודה מאוד מהמשפט המתנהל בעניינו של המערער, וכי לפני דיונים בהליך היא העידה על כאבים בחזה ודופק מהיר.

44. נוסף על כך, במכתבים למחלקת הרווחה צוין כי עקב מצבה הרגשי הקשה של המתלוננת, היא מגיעה לטיפול פעמיים בשבוע; כי היא חווה "רה-ויקטימיזציה", מסכנת את עצמה וחשופה למצבי סיכון רבים; וכי מצבה הרגשי מוביל אותה ליצור קשר עם גברים הבוגרים ממנה בשנים רבות והמסכנים אותה. גם בעדותה בבית המשפט חזרה הפסיכותרפיסטית על כך שהתנהגותה המינית של המתלוננת אינה תואמת את גילה ומלווה בנטילת סיכונים, תוך שצינה כי הדבר מאפיין ילדים שעברו התעללות מינית (למשל: פרוטוקול הדיון מיום 27.5.2020, עמ' 407 שורות 28-33; עמ' 411, שורות 7-33; עמ' 412; עמ' 413, שורות 1-8; עמ' 415, שורות 29-32; עמ' 416). היא אף ציינה בעדותה כי המתלוננת סובלת מהפרעות אכילה, היא חווה "פלאשבקים" למעשי המערער, סובלת מסיכונים בלילה ומדיכאון, מכונסת בעצמה, מנותקת מסביבתה ואף ניסתה להתאבד - סימפטומים שגם הם שכיחים בקרב קטינים שעברו התעללות מינית (למשל: עמ' 407, שורות 31-33; עמ' 408, שורות 2 ו-23-30; עמ' 409, שורות 1-10; עמ' 413, שורות 20-32; עמ' 414, שורות 1-8). הפסיכותרפיסטית תיארה כי חלק מהסימפטומים שזיהתה היו נראים לעין וחלקם נלמדו מדברים שמסרה המתלוננת על תחושותיה וחוויותיה (למשל: עמ' 410, שורות 22-33; עמ' 411, שורות 1-15). היא גם תיארה כי חלקם היו נוכחים לאורך כל תקופת הטיפול של המתלוננת על ידה, וחלקם הופיעו בתקופות מסוימות.

כך למשל, היא התרשמה כי הפרעות אכילה, חרדות, פחדים וסיטמים התחזקו אצל המתלוננת בסמוך לתחילת ההליך המשפטי בעניינו של המערער (עמ' 414, שורות 21-33; עמ' 415, שורות 1-21) ואף התרשמה כי המפגש עם המערער במסגרת ההליך עורר אצלה פחדים, קשיים ובכי (עמ' 427-428).

45. תמיכה נוספת למצבה הנפשי של המתלוננת ניתן גם למצוא בעדותה של אמה, אותה מצא בית המשפט המחוזי מהימנה, ולפיה כאשר נסעה עם בתה באזור חוף הים שבו אירעו המעשים מושא האישום הרביעי, בתה פרכסה, רעדה ובכתה והראתה לאמה את מקום ביצוע המעשים (פרוטוקול הדיון מיום 19.2.2020, עמ' 377, שורות 5-9).

46. הנה כי כן, מכלול הראיות והעדויות האמורות לא רק מצביע על מצבה הנפשי הקשה של המתלוננת, אלא שעולה ממנו כי למצב נפשי זה קיים קשר למעשי המערער באופן שיש בו כדי לתמוך בגרסתה. המערער שב וטען כי לא היה במעשיו כדי להביא להתדרדרותה במצב הנפשי, כי אם מכלול נסיבות חייה הקשות הביאו לכך. אמנם, אין ממש חולק, כפי שציין בית המשפט המחוזי, כי נסיבות חייה של הקטינה היו לא פשוטות וגם מערכת היחסים עם אמה הייתה מורכבת וידעה עליות ומורדות. אולם חרף תמונה עגומה זו, לא ניתן להתעלם מההשלכות המדהדות שהיו למעשי המערער על מצבה הנפשי, עד כדי תגובה פיזיולוגית ממש בהיזכרה באירועים. לא למותר לציין בהקשר זה כי ניסיון ההתאבדות נעשה בחודש אוקטובר 2016, כארבעה חודשים בלבד לאחר הגשת התלונה וחקירתה על ידי חוקרת הילדים. בהקשר זה יוער יצוין כי אין מקום לניסיונו של המערער להיבנות מכך שהמתלוננת ציינה בעדותה כי ברקע לניסיון התאבדותה עמד רק החרם שחוותה ומערכת היחסים עם אמה (פרוטוקול הדיון מיום 7.5.2019, עמ' 119, שורות 18-27). די אם יצוין כי בתיעוד הרפואי שנערך בבית החולים אליו פונתה המתלוננת לאחר ניסיון ההתאבדות (מוצג ת/2) הוזכר גם נושא התקיפה המינית "עליה גילתה לאחרונה" שבעקבותיה היא מטופלת על ידי הפסיכותרפיסטית ושהיא מתארת חרדות וקשיי התמודדות.

47. המערער מוסיף וטוען כאמור כי אף בהינתן ממצאיו של בית המשפט המחוזי בנוגע למהימנותה של המתלוננת, היה מקום לבחון את אפשרות היתכנות גרסתו. טענה זו מוקשית ביותר בשים לב לכך שגרסתו היא כי תלונת המתלוננת אינה אמת אלא עלילת שווא שנרקמה נגדו על ידי אמה. מכל מקום, בית המשפט המחוזי אכן בחן את העדויות שהובאו מטעמו לצורך הוכחת גרסתו ושלל את טענת עלילת השווא שהעלה, וכפי שיובהר להלן לא מצאתי מקום להתערב בכך.

48. טענת המערער בדבר עלילת השווא שנרקמה נגדו נשענת על ארבעה אדנים עיקריים: עדותו שלו והודעתו במשטרה; עדותה של א'; עדותו של מ'; וגרסתה של המתלוננת הקושרת בין חשיפת האירועים והגשת התלונה לבין מועד הסכסוך בין האם לבין. באשר לגרסת המערער, בית המשפט תיאר בהכרעת הדין את הכחשתו כ"בלתי אמינה, מצומצמת ומיתממת" וציין כי הוא הותיר רושם שלילי בעדותו. ממצאים אלה התבססו בין היתר על כך שהמערער ניסה להציג עצמו כאדם "שמרן" וזהיר, לעיתים יתר על המידה, כאשר התנהלותו בפועל עמדה בניגוד לכך - הוא גילה התעניינות בהתפתחותה המינית של המתלוננת; הוא אישר שבאחת ההזדמנויות יתכן שהיא הניחה את ראשה בין רגליו; והוא אישר כי ניהל קשר עם אמה מאז שהייתה קטינה, חרף היותו נשוי וכאשר פער הגילאים בניהם עומד על כ-20 שנה. עוד התייחס בית המשפט בהקשר זה לכך שהמערער ניסה להרחיק עצמו מסביבת המתלוננת במועדים הרלוונטיים לתלונה, אולם כשל בלשונו. זאת שכן בחקירתו במשטרה קשר עצמו למועדים עליהם העידה המתלוננת, ואילו בהמשך ניסה לטעון שבין השנים 2011-2012 כבר לא היה בקשר עם אמה המתלוננת וניסה להפחית מגילה של המתלוננת בתקופה בה היה נוכח בחייה ונהג לשמור עליה.

49. באשר לעדותה של א', בניגוד לטענת המערער לפיה לא נקבעו ממצאי מהימנות לגבי עדותה, הרי שבית המשפט קבע באופן ברור וחד משמעי כי עדותה רעועה ובעייתית ולא נתן בה אמון. המערער טוען כי דחיית גרסתה של א' התבססה רק על כך שהמערער העיד בחקירתו שהיא סיפרה לו על עלילת השווא לאחר הגשת התלונה נגדו בניגוד לעדותה לפיה סיפרה לו על כך לפני הגשת התלונה, אולם לא כך הם פני הדברים. הערכת מהימנותה של א' התבססה על חוסר עקביות גרסתה שבאה לידי ביטוי הן בנוגע למועד שבו סיפרה למערער על אודות עלילת השווא, והן בנוגע לעניינים אחרים. כך למשל צוין כי בהודעתה במשטרה מיום 5.3.2019 היא מסרה שהמערער ניסה ליצור איתה קשר מספר פעמים אולם היא לא שוחחה איתו, ואילו בשיחה שקיימה עם האם כחודש קודם לכן (שהקלטתה הוגשה לבית המשפט על ידי המשיבה) היא ציינה "דיברתי עם (המערער) עכשיו". כמו כן, בעוד שבהודעתה במשטרה היא מסרה שהמתלוננת סיפרה לה על מזימתה של אמה, בעדותה בבית המשפט היא סיפרה שהייתה עדה לתהליך רכימת העלילה. לכן הוסיף בית המשפט גם את העובדה שבמועד חקירתה במשטרה הייתה א' מסוכסכת עם אם המתלוננת ואת העובדה שבשיחתן של השתיים א' נשמעה סוערת וניכר כי היא טעונה ברגשות כלפי אם המתלוננת. על כן, אף בהתעלם מעדותה של א' בנוגע למועד שבו פנתה למערער, ביסוד הקביעה כי גרסתה רעועה ואינה ראויה לאמון עמדו גם נימוקים נוספים. ויודגש, קביעה זו לא הושתתה על "שיקולי היגיון" כטענת המערער, אלא על פערי גרסאות בין הודעתה במשטרה לבין עדותה בבית המשפט, לרבות בפרטים מהותיים בנוגע לאופן שבו נחשפה לאותה עלילה נטענת.

50. כמו כן, בית המשפט נדרש גם לעדותו של מ' וקבע באופן ברור כי אין בה כדי לתמוך ולבסס את טענת עלילת השווא שהעלה המערער. זאת שכן מ' לא ידע לציין בעדותו באיזה מעשה הטרדה מינית הוא נחשד ומה נטען שעשה לאם המתלוננת, למרות שאלות חוזרות בעניין; מעדותו ומהשיחה שהתנהלה בין אם המתלוננת לבין א' עולה כי הייתה ביניהם תקרית ושהאם התלוננה כי הוא תקף אותה באגרוף; וכן נראה כי הוא נוטר טינה לאם בשל אותה תקרית שבעטיה נאלץ לעזוב את עבודתו. המערער טוען כי קביעות אלה אינן בבחינת ממצאי מהימנות אלא הסקת מסקנות שלגביה אין לערכאה הדיונית כל יתרון על פני ערכאת הערעור. ברם, לא הוצג לפנינו כל טעם המצדיק קביעה שונה מזו שאלה הגיע בית המשפט. למותר לציין כי טענת המערער לפיה משעה שלא הייתה כל הטרדה מינית ברי שהעד לא ידע לפרט באילו מעשים הוא נחשד, אינה משכנעת. אם אכן עלילה זו שטפלה עליו האם הביאה לסילוקו ממקום עבודתו, ניתן לשער כי הוא היה בקיא יותר בפירוט החשדות שהביאו לצעד כה קיצוני נגדו.

51. ומעל לכל יש לציין גם זאת - עצם העובדה שלא הייתה למערער כל היכרות מוקדמת עם מי מהעדים האמורים, אין בה כדי להוביל למסקנה כי מדובר בעדים מהימנים. זאת שעה שכמפורט לעיל השניים היו מסוכסכים עם האם, וכפי שטענה המשיבה, לא מן הנמנע שהם חפצים ברעתה.

52. נותרנו אפוא עם דברי המתלוננת בחקירת הילדים לפיהם חשיפת האירועים נעשתה בלחץ של אמה ובעת שהסכסוך בין המערער לבין אם המתלוננת היה בשיאו. ראשית יאמר, כי אמירת הדברים על ידי המתלוננת דווקא מלמדת על חוסר התחכום שלה ועל כך שלא מדובר בעלילת שווא, שהרי אחרת המתלוננת הייתה נזהרת מלחשוף את אופן יצירת העלילה. שנית, אכן, בית המשפט קיבל את הטענה כי במועד הגשת התלונה הסכסוך הכספי בין האם לבין המערער עמד בעינו וכי מערכת היחסים בין האם לבין המתלוננת הייתה רווית מתחים. עם זאת נקבע כי למרות סמיכות הזמנים לסכסוך, למרות שייתכן שסכסוך זה השפיע על עיתוי הגשת התלונה ולמרות מערכת היחסים המורכבת - אין קשר בין מניע אפשרי שיכול היה להיות לאם המתלוננת להפליל את המערער. קביעה זו, בניגוד לטענת המערער, לא התבססה על שיקולי היגיון אלא על הערכת מהימנותן של המתלוננת ושל אמה לאחר שהתרשם מעדויותיהן באופן בלתי אמצעי. בהקשר זה בית המשפט נדרש ארוכות לעדותה של האם וקבע באופן ברור כי התרשם שהיא משיבה תשובות כנות לשאלות שנשאלה, וכי המתלוננת היא שחשפה באזני אמה את זהות המערער כמי שפגע בה ולא האם "שתלה"

זאת במוחה.

53. עוד ניסה המערער לקעקע את אמינותה של אמה של המתלוננת באמצעות הפניה לתלונה שהגישה נגדו בשנת 2014. הוא טען כאמור כי בעת הגשת התלונה היא סיפרה תחילה על פגיעות מיניות שביצע בה ורק לאחר שנאמר לה כי חלפה תקופת ההתיישנות היא סיפרה על הנזק שהוא גרם לרכבה. לעמדתו, עובדה זו סותרת את טענתה כי רק לאחרונה, לאור טיפול שעברה, הבינה כי פגע בה בצעירותה והיא משליכה ביתר שאת על מהימנותה שכן היא מעצימה את השאלה כיצד על רקע הפגיעה הנטענת בה היא ביקשה מיזמתה כי המערער ישמור על בתה. אין לקבל טענות אלו. ראשית ייאמר כי המערער נסמך על עדותה של האם בבית המשפט בנוגע להודעותיה במשטרה בעת הגשת התלונה, ואילו ההודעות עצמן לא הוגשו לבית המשפט. מכל מקום, עיון בעדות האם מעלה כי היא לא הלינה על מעשים שביצע בה המערער ולא ביקשה להגיש תלונה על כך. ההיפך הוא הנכון. מעדותה עולה כי על מנת להלין על הנזקים שגרם המערער לרכבה, היא גוללה לפני החוקרים את סיפור היכרותם ואת מערכת היחסים עמו. החוקרים סברו כי בפיה טענות בנוגע למערכת היחסים עמו, אולם היא זו שהבהירה כי לא לשם כך הגיעה אלא ברצונה להלין על הנזקים לרכב ועל כך שהוא מטריד אותה (עמ' 235 לפרוטוקול הדיון מיום 27.10.2019, שורות 10-20). אין בדברים האמורים בעדותה כדי להביא למסקנה כי כבר בעת הגשת התלונה היו בפיה טענות נגד המערער באשר למעשים שאירעו בהיותה קטינה. ממילא אין בדברים אלה כדי לסתור את העובדה שהאם ביקשה מהמערער לשמור על בתה או את הטענה כי רק בסמוך למתן עדותה בהליך דנן הפנימה כי נוצלה מינית על ידו.

54. סיכומו של דבר, נוכח כל הטעמים המפורטים לעיל, דעתי היא כי הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי אינה מגלה כל עילה להתערבות.

הערעור על גזר הדין

55. נקודת המוצא היא כי אין ערכאת הערעור נוהגת להתערב בעונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר העונש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת או הראויה בנסיבות העניין (ע"פ 7868/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (19.3.2023); ע"פ 4099/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.12.2022); ע"פ 3633/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.11.2022)). מקרה זה אינו בא בקהלם של המקרים המצדיקים התערבות.

56. המערער העלה בערעורו טענות בנוגע למתחם הענישה שנקבע בעניינו, אך דינן של טענות אלו להידחות. כידוע, ערכאת הערעור מתמקדת בתוצאה העונשית הסופית של גזר הדין וטענות לפגמים באופן יישום מנגנון הבניית שיקול הדעת אינן מצדיקות כשלעצמן התערבות בגזר הדין (עניין דאהר, פסקה 42; ע"פ 6038/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 88 (5.1.2023)). לא התרשמתי כי התוצאה העונשית במקרה זה מחמירה עם המערער באופן המצדיק את התערבותו.

57. אין צורך להכביר במילים על החומרה היתרה הגלומה בעבירות מין ועל ההשלכות המשמעותיות שעבירות מסוג זה טומנות בחובן על הקורבן ובני משפחתו. עבירות אלה מגלמות לא רק פגיעה פיזית, אלא גם פגיעה נפשית קשה בקורבן שתותיר צלקות עמוקות ותצריך הליכי שיקום ארוכים ומורכבים (ראו למשל: ע"פ 8153/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (20.10.2020); ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.11.2015)). חומרתן של

העבירות אף מתעצמת במקרים שבהם הן נעשות בתוך המשפחה, ומטבען כרוכות בניצול פערי כוחות וקרבה בין הפוגע לנפגע. החומרה היתרה והנזקים הקשים המגולמים בעבירות אלה, הנמנות על העבירות המעזעות ביותר בספר החוקים, מחייבים ענישה משמעותית שתבטא את סלידת החברה מהם. בית משפט זה עמד על כך רק לאחרונה בצינו את הדברים הבאים:

"עבירות מין הן מהעבירות החמורות שבחוק העונשין, ולא בכדי. כך בכלל ועבירת האונס בפרט. באינסוף משום חילול הגוף וכבוד האדם, הפשטת אדם מאנושיותו וחרוב האוטונומיה שלו. אנס משתמש בזולתו ככלי לסיפוק צרכיו ויצריו, הוא הופך אותו מסובייקט לאובייקט שקיומו מתמצה ברצונו שלו. כאשר עבירות המין מבוצעות בגדרו של המעגל המשפחתי, כבעניינו, מתווסף לאמור לעיל גם ניצול האמון ופגיעה אנושה בתחושת המוגנת שבדל"ת אמות התא המשפחתי. לא אחת, בנוסף לפגיעה בקדושת הגוף וכבוד האדם, מתווסף גם חשש ופחד מחשיפת המעשים בשל השלכותיהם על התא המשפחתי. לא זו אף זו, במקרים רבים, דוגמת המקרה שלפנינו, הצלקות הנפשיות העמוקות בנפש מוצאות ביטוי בפגיעה בתפקוד השוטף במסגרות החיים השונות לרבות המקצועית, הזוגית, החברתית והאישית. מדובר אפוא בנזקים קשים מנשוא, שעקרון ההלימה והאינטרסים של הגנה על שלום הציבור ועל שלמות הגוף והנפש מחייבים, כי העונש שנגזר ישקף סלידה והוקעה של המעשים והעושים, תוך שליחת מסר מרתיע ליחיד ולרבים" (בע"פ 5778/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (28.2.2023); ראו גם, למשל: ע"פ 4099/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (6.12.2022); ע"פ 2647/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (21.8.2022); ע"פ 6898/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (31.1.2019)).

58. בעניינו, ובניגוד לטענת המערער, חומרת מעשיו נובעת לא רק מטיב העבירות בהן הורשע, אלא גם מנסיבות ביצוען. המערער ניצל באופן בוטה את גילה הצעיר של המתלוננת, את נסיבות חייה המורכבות, את תלותה בו ואת האמון שנתנה בו, וביצע בה מעשים חמורים מאין כמותם לאורך תקופה משמעותית, חלקם בתוך ביתה-מבצרה. בתוך כך הוא הפעיל עליה לחץ, עשה שימוש באמצעי פיתוי ואיומים והביא לכך שסודה לא ייחשף במשך תקופה ארוכה, והשלכות מעשיו נותנות אותותיהן בחיי היום-יום של המתלוננת גם כיום. מעשיו החמורים של המערער מחייבים ענישה מחמירה.

59. המערער מלין בערעורו על כך שבית המשפט המחוזי נתן משקל בגזר הדין לשיקול של הרתעת הרבים, אולם גם זאת אין לקבל. למרבה הצער, עבירות מין בכלל ובמשפחה בפרט הן רעה חולה שטרם חלפה מן העולם. עבירות אלה נעשות על פי רוב בחדרי חדרים, באופן המקל על ביצוען מחד גיסא ומקשה על גילויין מאידך גיסא. מציאות זו מחייבת את בית המשפט לנקוט בענישה מחמירה שתסייע בהרתעת עבריינים פוטנציאליים מפני ביצוע מעשים מעין אלו ותשדר מסר חד-משמעי בדבר סלידת החברה מהם (וראו למשל: ע"פ 4018/20 לוגסי נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (30.12.2021); ע"פ 4802/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (29.1.2019); ע"פ 2454/18 שיינברג נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-9 לפסק דינו של השופט א' שטיין (6.12.2018); ע"פ 5347/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (20.4.2016); ע"פ 4876/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (3.12.2015)). אכן, המערער בעניינו כבן 63 והוא נעדר עבר פלילי, אולם כפי שנזדמן לי לציין אך לאחרונה, "כאשר מדובר בעבירות אלו שנעשות בתוך המשפחה בחדרי חדרים פעמים רבות מדובר באנשים 'נורמטיביים', שומרי חוק, נעדרים עבר פלילי שאינם בעלי דפוסים 'עברייניים' גלויים לעין" (עניין פלוני, פסקה 45).

60. כמו כן, לא מצאתי לקבל את טענת המערער לפיה עונש המאסר שהושת עליו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת, ודאי לא באופן קיצוני (ראו והשוו: ע"פ 2370/20 פלוני נ' מדינת ישראל (9.12.2021); ע"פ 2032/19 פלוני

נ' מדינת ישראל (14.6.2020); ע"פ 2599/16 פלוגי נ' מדינת ישראל (14.1.2018); וע"פ 3541/17 פלוגי נ' מדינת ישראל (13.6.2019) אליו הפנה המערער, שם נקבע כי יש בעונש "מידה רבה של התחשבות בעינוי הדין אשר נגרם למערער שלא באשמתו". גם לא מצאתי לקבל את הטענה כי בית המשפט שגה בקבעו כי היעדרו של הליך טיפולי מותיר על כנם גורמי סיכון רבים, וזאת בהתעלם מחוות דעת המרכז להערכת מסוכנות אשר העריך את מסוכנותו המינית של המערער כנמוכה. לצד הערכה זו שירות המבחן ציין בתסקירו כי לא ניתן לשלול סיכון להישנות התנהגות מינית פוגענית מצדו, וזאת בין היתר בשים לב להכחשתו ולחזרתיות הפגיעות תוך ניצול סמכותו והשפעתו על המתלוננת. מכל מקום, הערכת המסוכנות אינה מקהה את חומרת מעשיו המצדיקה כאמור ענישה מחמירה.

סוף דבר: כאמור, אמליץ לחברי" כי נדחה את הערעור על שני חלקיו.

ש ו פ ט

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' כשר:

1. מסכים אני עם חברי, השופט ד' מינץ, כי דין הערעור, בכל הנוגע להכרעת הדין, להידחות.

הכרעת הדין מבוססת, בעיקרה, על האמון המלא שנתן בית המשפט קמא בעדותה של המתלוננת. בית המשפט קמא נימק, בפירוט רב, מדוע נתן אמון מלא בעדותה של המתלוננת, ובמרכז הנמקתו מצויה התרשמותו הבלתי אמצעית מהעדות שניתנה בפניו.

המערער ניסה לטעון כי יש מקום לקבל את הערעור על הכרעת הדין בצד ובלא לגרוע, כביכול, מקביעותיו של בית המשפט קמא בעניין אמינות עדותה של המתלוננת. בדומה לחברי, אף אני מתקשה לקבל טענה זו: גרסתו של הנאשם איננה שנפלה איזו אי הבנה בינו לבין המתלוננת, או כי למתלוננת תפיסה שגויה של אירועים שאכן אירעו. טענתו של המערער היתה והינה שגרסת המתלוננת, רובה ככולה, הינה עלילת שווא מוחלטת. משזו טענתו, לא ניתן לקבל אותה, או אפילו לראות אותה כיצורת ספק סביר, ובה בעת להותיר על כנה את הכרעתו הברורה של בית המשפט קמא לעניין אמינות עדותה של המתלוננת.

אוסף ואציין כי למול גרסתה של המתלוננת עמדה לא רק גרסתו המכחישה של המערער (שבית המשפט לא נתן בה אמון) אלא גם גרסה של עדה ("א") שהעידה כי כנגד המערער אכן נרקחה עלילה על ידי אם המתלוננת. אלא

שבית המשפט קמא בחר שלא ליתן אמון גם בגרסתה של א' בשל סתירות שנתגלו בעדותה.

בסיכומו של דבר בית המשפט קמא קבע כי כלל נימוקיו של הסנגור אין בהם "כדי להחליש את ההתרשמות העוצמתית מאמינות גרסת הקטינה".

בנסיבות אלו לא מצאתי בסיס להתערב בהכרעת הדין שניתנה על ידי בית המשפט קמא.

2. באשר לגזר הדין, סבורני שיש מקום לקבל את הערעור ולהקל במידת מה בעונשו של המערער, בלא לגרוע כמובן מחומרתם המופלגת של המעשים בהם הורשע.

בהקשר זה מסכים אני עם קביעתו של חברי, השופט ד' מינץ, כי: "ערכאת הערעור מתמקדת בתוצאה העונשית הסופית של גזר הדין וטענות לפגמים באופן יישום מנגנון הבניית שיקול הדעת אינן מצדיקות כשלעצמן התערבות בגזר הדין" (פסקה 56 לפסק דינו של חברי; ההדגשה הוספה - י' כ').

רוצה לומר: גם אם נפלה טעות בקביעת מתחם הענישה הרי אם זו "קוזזה" בגזירת הדין בתוך אותו מתחם, כך שהתוצאה הסופית אינה מוטעית, אין מקום להתערבותה של ערכאת הערעור.

עדיין, כדי להגיע למסקנה שהתוצאה הסופית אינה מוטעית אדריך עצמי בהוראות שעניינן "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה", כפי שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

כמבואר להלן, לאחר שעשיתי כן, הגעתי למסקנה שיש מקום להתערב במידת מה בעונשו של המערער.

3. מזכיר כי המערער הורשע בשתי עבירות של אינוס (בכך שהחדיר את אצבעותיו לאבר המין של קורבן העבירה) במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע; בארבע עבירות של מעשה מגונה; ובעבירה אחת של הדחה בחקירה. עוד אזכיר כי קורבן העבירה הייתה, בעת ביצוע המעשים, בגיל 8-9.

עיון בפסיקה אליה הפנה בית המשפט קמא, לאור נסיבותיו של כל מקרה ומקרה (שפורטו בפסק דינו של בית המשפט קמא) והשוואתו לנסיבות המקרה דנן, מלמד, לדעתי, כדלקמן:

(-) ע"פ 2370/20 פלוני נ' מדינת ישראל (9.12.2021) - נסיבות המקרה היו, לדעתי, חמורות, באופן מהותי, מנסיבות המקרה דנן, הן לעניין מספר מעשי האינוס, הן לעניין חומרתם והן בקיומה של הרשעה בניסיון אינוס של החדרת אבר המין לאבר מינה של קורבן העבירה. בית המשפט המחוזי קבע במקרה הנ"ל מתחם ענישה של 11-15 שנות מאסר וגזר את דינו של המערער ל-13 שנות מאסר. ערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה.

(-) ע"פ 3541/17 פלוני נ' מדינת ישראל (13.6.2019) - נסיבות המקרה דומות, לדעתי, לנסיבות דנן (אם כי בפרשה דלעיל מספר מקרי אינוס רב יותר). בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה נע בין 6 ל-14 שנות מאסר וגזר על הנאשם 8 שנות מאסר בפועל. ערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה.

(-) ע"פ 2965/18 פלוני נ' מדינת ישראל (12.6.2019) - נסיבות המקרה קלות, לדעתי, מנסיבות דנן (2 מקרים של מעשה מגונה, אחד מהם כלל נגיעה באבר המין) וכך גם סעיפי העבירה (מעשה מגונה בידי בן משפחה בקטינה מתחת לגיל 14). גזר הדין עמד על 30 חודשי מאסר בלבד וערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה.

(-) ע"פ 4846/13 פלוני נ' מדינת ישראל (18.6.2014) - המערער הורשע במספר רב של עבירות מעשים מגונים בבן משפחה שטרם מלאו לו 14 שנים, שכללו נגיעות באבר המין (אולם לא החדרת אצבעות) וכן שימוש בידה של הקורבן לשפשוף אבר מינו של המערער. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה ההולם עומד על 4-7 שנות מאסר וגזר (בדעת רוב, דעת המיעוט היתה מקלה יותר), על המערער, 5 שנות מאסר. ערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה. המערער לא הואשם ולא הורשע במעשה אינוס, כך שנסיבות דנן הינן, לדעתי, חמורות יותר ובאופן מהותי.

(-) ע"פ 7606/11 פלוני נ' מדינת ישראל (25.2.2013) - המערער הורשע בעבירה אחת של אינוס קטינה בידי בן משפחה וב-7 עבירות של מעשה מגונה בקטינה בידי בן משפחה. עבירות המעשה המגונה כללו נגיעה באבר המין של הקטינה וכן חיכוך אבר מינו של המערער באבר מינה. מעשה האינוס כלל החדרת אצבעות לאבר המין. על המערער נגזרו 42 חודשי מאסר. נסיבות המקרה דלעיל אינן פחות חמורות, לדעתי, מנסיבות דנן, למעט הרשעה בעבירת אינוס אחת ולא שתיים וגילה המבוגר יותר של קורבן העבירה (12.5 שנים).

(-) ע"פ 4327/12 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2013) - המערער הורשע בריבוי עבירות של אינוס בן משפחה שטרם מלאו לה 14 שנים ובריבוי עבירות של מעשה מגונה בבן משפחה מתחת לגיל 14. נסיבות המעשים דומות, לדעתי, לנסיבות דנן אולם מספרם של המעשים גדול בהרבה. על המערער נגזרו 7 שנות מאסר, בין היתר בשל גילו המבוגר של הנאשם וחלוף פרק זמן ארוך במיוחד ממעשה העבירה (20 שנים).

(-) ע"פ 156/09 פלוני נ' מדינת ישראל (11.8.2011) - המערער הורשע במספר רב של עבירות אינוס של קטינה וביצוע מעשה מגונה בקטינה, לאורך לא פחות מ-12 שנים, החל מהמועד בו הייתה קורבן העבירה בת 4 שנים וכלה בעת שהייתה בת 15 שנים. על המערער נגזרו 12 שנות מאסר. לדעתי, נסיבותיו של מקרה זה חמורות, לאין ערוך, מנסיבות דנן.

(-) ע"פ 150/09 פלוני נ' מדינת ישראל (6.5.2010) - המערער הורשע בעבירה של אינוס קטינה בת משפחה (על דרך של החדרת אצבעות ולשון לאבר המין של קורבן העבירה), ובמעשים מגונים, שבוצעו באחינית שלו, לאורך תקופה ארוכה ובעת שהייתה בת 7-9 שנים. על המערער נגזר עונש של 10 שנות מאסר. נסיבותיו של מקרה זה חמורות, לדעתי, מנסיבות דנן, הן במהות המעשים והן בחזרה עליהם במשך תקופה ארוכה.

4. אף שכבר מהפסיקה שאליה הפנה בית המשפט קמא סברתי כי המתחם שנקבע בנסיבות העניין על ידי בית המשפט קמא מחמיר מהמתחם ההולם, הוספתי ובחנתי פסיקה נוספת, אשר העיין בה חיזק את מסקנתי האמורה:

(-) ע"פ 8643/19 פלוני נ' מדינת ישראל (11.4.2021) - פסק דין זה הוזכר על ידי השופט א' שטיין, בפסק דינו בע"פ 2370/20 הנזכר לעיל, כאסמכתא המבטאת את הגישה המחמירה בעבירות מסוג העבירות הנדונות בענייננו. המערער בפרשה זו הורשע בכך שבמשך 11 חודשים ביצע בביתה של זוגתו, בעת שהייתה בת 13 שנים, עבירות אינוס (בבעילה מלאה ובמעשה סדום), בתדירות של כפעמיים בחודש. על המערער נגזרו 14 שנות מאסר, לאחר שבית המשפט המחוזי קבע שמתחם הענישה המתאים לעניינו עומד על 13-17 שנות מאסר. לדעתי, נסיבות המקרה דלעיל חמורות, לאין ערוך, מנסיבות דנן.

(-) ע"פ 1987/17 פלוני נ' מדינת ישראל (4.6.2019) - המערער הורשע בשורה של עבירות מין, לרבות אינוס, שביצע באחייניתו בעת שהייתה בת 8-9 שנים: שני מקרים בהם הפשיט את הקטינה קורבן העבירה, באחד המקרים נגע באבר מינה, ובמקרה השני התחכך באבר מינה; מקרה בו ליטף את ישבנה והתחכך בה; מקרה בו ליטף את הקטינה לאחר שלקח אותה, בעת שישנה, למיטתו; מקרה בו החדיר את אצבעו לאבר המין של הקטינה והכריח אותה, בכוח, לגעת באבר מינו; מקרה בו נגע בגופה של הקטינה מעל ומתחת לבגדיה וניסה לנשקה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה המתאים הינו 5-8 שנות מאסר וגזר על המערער 7 שנות מאסר. ערעורו של המערער, לרבות על גזר הדין, נדחה. נסיבות המקרה דלעיל נראות, לדעתי, דומות לנסיבות דנן ומעט חמורות מהן.

(-) ע"פ 8358/14 פלוני נ' מדינת ישראל (5.3.2017) - המערער הורשע בביצוע שורה ארוכה של עבירות מין בביתו החורגת, לרבות אינוס, במשך שנים, החל מהמועד בו היתה בת 11 שנים. המערער חשף את אבר מינו בפני הקטינה, נהג ללטף את גופה מעל ומתחת לבגדים, להחדיר את אצבעותיו לאבר מינה, לחכך את אבר מינו בחלקי גופה כשהם חשופים ומעל לבגדיה והכריח אותה לגעת באבר מינו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 9 ל-15 שנים, והשית על המערער 13 שנות מאסר. ערעורו, בין היתר על גזר הדין, נדחה. גם נסיבות המקרה דלעיל, הן לעניין המעשים והן לעניין מספרם, חמורות, לדעתי, במידה ניכרת, מנסיבות המקרה דנן.

(-) ע"פ 5348/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.4.2016) - המערער הורשע באינוס נכדתו, בעת שהייתה בת 8 שנים, בכך שנגע והכניס את אצבעותיו לאבר מינה והמשיך לעשות כן למרות שביקשה שיחדל. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם עומד על 3-8 שנות מאסר וגזר על המערער 4 שנות מאסר. ערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה (ואף נקבע שגזר הדין מקל). נסיבות המקרה דלעיל חמורות, לדעתי, פחות מנסיבות דנן, בין היתר בכך שמדובר היה במקרה בודד.

(-) ע"פ 9608/11 מדינת ישראל נ' פלוני (7.7.2014) - המערער הורשע בעבירות אונס ומעשים מגונים שביצע בביתה של זוגתו, בעת שהיתה בת 7 שנים. המערער נגע בגופה של הקטינה מתחת לבגדיה, החדיר את אצבעותיו לאבר מינה ונישק אותה, בכפייה, בכל חלקי גופה. במקרה אחר המערער נגע בגופה של הקטינה, הוריד את מכנסיו ואת מכנסיה ושפשף את אבר מינו בגופה. המערער היה נוהג באופן קבוע להכניס את ידו מתחת לבגדיה של הקטינה ולהחדיר את אצבעותיו לאבר מינה וכן לנשקה תוך שהינו מחדיר את לשונו, בניגוד

לרצונה, לפיה. המערער הורשע בביצוע עבירת מין גם באחייניתה של אשתו, בעת שהיתה בת 8 שנים, בכך שליטף, שוב ושוב, את ישבנה מתחת לבגדיה. על המערער נגזרו 8 שנות מאסר. ערעורו של המערער, בין היתר על גזר הדין, נדחה, ואילו ערעורה של המאשימה על גזר הדין התקבל ונגזרו על המערער 10 שנות מאסר. נסיבות המקרה דלעיל חמורות, לדעתי, במידה ניכרת, מנסיבות העניין דנן, הן במעשים עצמם והן במספרם, כמו גם בכך שהמערער שם ביצע עבירת מין בקטינה נוספת.

(-) ע"פ 6577/10 פלוני נ' מדינת ישראל (28.11.2013) - המערער הורשע, בשני אישומים נפרדים (אשר גם נדונו בנפרד), בביצוע עבירות מין בשתי נכדותיו. באישום האחד - המערער הורשע, בכך שבמספר הזדמנויות שונות החדיר את אצבעותיו לאבר מינה של קורבן העבירה ובמספר הזדמנויות אחרות החדיר את אבר מינו לאבר מינה של קורבן העבירה וכן נישק אותה בכפיה וליטף את החזה שלה. המתלוננת היתה באותה העת כבת 15.5 שנים.

באישום השני - המערער הורשע בכך שנהג לנשק את נכדתו (נכדה אחרת), בעת שהיתה בת 12 שנים, בפיה, לגעת בחזה שלה ולהחדיר את אצבעותיו לאבר מינה, למרות התנגדותה וניסיונה להדוף אותו מעליה. במקרה אחר הפשיט את הקטינה בכוח וביצע בה מעשים דומים. במקרה נוסף, תחת איום שיהרוג אותה, גרם לקטינה לעלות עמו לעליית הגג, השכיב אותה בכוח נישק אותה והחדיר את אצבעותיו לאבר מינה. כמו כן הורשע בהדחה בחקירה בכך שאיים על הקטינה שאם תמסור מידע למשטרה הוא יהרוג אותה ובכך שנתן לה 20 ש"ח כדי שלא תתלונן עליו.

בית המשפט המחוזי גזר על המערער, בכל אחד מההליכים, 8 שנות מאסר (ובהליך השני בזמן קבע כי 6 שנים תרוצינה במצטבר ושנתיים בחופף, כך שסך הכל עונשו של המערער בשני ההליכים יחד, עמד על 14 שנות מאסר). ערעורו של המערער, בין היתר על גזר דינו, נדחה.

נסיבות כל אחד משני האישומים (למעט גילה של קורבן העבירה, במיוחד באישום הראשון), חמורות, לדעתי, במידה משמעותית, מנסיבות דנן (הן במהות המעשים והן במספרם).

5. אכן, קביעת המתחם אינה תוצאה של חישוב מתמטי של פסיקה קודמת, אלא קביעה בהתאם לנסיבותיו הייחודיות של העניין הנדון וכן לאור מגמות של החמרה או הקלה בגזירת הדין בעבירה הרלבנטית.

בהתחשב בנסיבות העניין דנן ובפסיקה עליה עמדתי לעיל (ובמרכז הפסיקה אליה הפנה גם בית המשפט קמא), הגעתי למסקנה כי המתחם שנקבע על ידי בית המשפט קמא (9-15 שנים) היה מחמיר ובמידה משמעותית מהמתחם ההולם, שעומד לדעתי על 7-12 שנות מאסר.

6. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, עמד בית המשפט קמא על אינטרס הרתעת הרבים בעבירות מהסוג הנדון, על כך שהנאשם אינו זכאי להתחשבות הניתנת למי שהודה במעשים, לקח על עצמו אחריות וייתר את הצורך בניהול המשפט ובמיוחד את העדת קורבן העבירה, את האמור בתסקיר המבחן לעניין מסוכנותו של המערער, את עברו הנקי של המערער, ואת חלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירות והעובדה שהמערער לא ביצע עבירה כלשהי לאורך

תקופה זו. עוד התחשב בית המשפט קמא בגילו המתקדם של הנאשם.

על סמך כל אלה גזר בית המשפט קמא את עונשו של המערער מעט מתחת לאמצע המתחם שקבע.

לא מצאתי מקום להתערב בקביעה זו של בית המשפט קמא, לא לחומרה ולא לקולה.

7. התוצאה העולה מכל האמור הינה שלו דעתי להישמע יש מקום להתערב בגזר הדין שהוטל על הנאשם ולהפחית את עונש המאסר בפועל שהוטל עליו מ-11 שנים ל-9 שנים. יתר רכיבי גזר הדין יישארו בלא שינוי.

ש ו פ ט

הוחלט פה אחד לדחות את הערעור על הכרעת הדין. כמו כן, הוחלט ברוב דעות של השופטים ד' מינץ ו-י' אלרון לדחות את הערעור על גזר הדין, כנגד דעתו החולקת של השופט י' כשר.

המערער יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 4.6.2023 עד השעה 10:00 ביס"ר דקל, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 074-7831077 או 074-7831078.

ניתן היום, כ"א באייר התשפ"ג (12.5.2023).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט